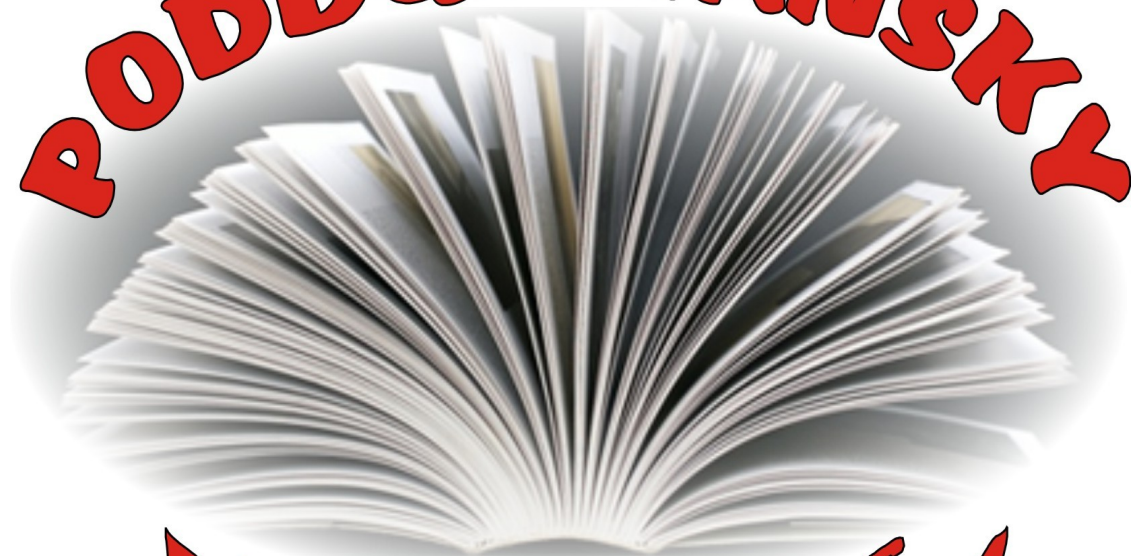

PODDUKLIANSKY

KNIHOVNÍK

Ročník 3 číslo 3

2012

Časopis Poddukľianskej knižnice vo Svidníku

OBSAH

<i>Knižnica pre všetkých.....</i>	<i>1</i>
<i>Naše aktivity.....</i>	<i>1</i>
<i>Jeseň s knihou.....</i>	<i>3</i>
<i>Čo nového v knižnici.....</i>	<i>5</i>
<i>Oddelenie ako ho (ne)poznáte.....</i>	<i>6</i>
<i>Regionálne osobnosti – Ivan Ivančo.....</i>	<i>9</i>
<i>Police plné kníh.....</i>	<i>11</i>
<i>Jazykové omyly.....</i>	<i>13</i>
<i>Viete, že...?.....</i>	<i>14</i>
<i>Výrazy, ktoré prekliuli tisícročia.....</i>	<i>15</i>
<i>Netradičné knižnice.....</i>	<i>16</i>
<i>Čas na zábavu.....</i>	<i>17</i>

Knižnica pre všetkých

Naše aktivity

Revízia 2012

V zmysle Zákona o knižniciach č. 183/2000 § 13 Práva a povinnosti knižnice odstavce 3 a Vyhlášky MK SR č. 421/2003 bola v dňoch od **25.06.2012 do 14.07.2012** v Podduklianskej knižnici vo Svidníku uskutočnená revízia knižničného fondu v stacionárnej knižnici a v bibliobuse. Pre našu knižnici podľa tohto zákona vyplýva povinnosť revidovať knižničný fond každých 5 rokov, nakoľko patríme do kategórie knižníc s počtom do 100 000 knižničných jednotiek. V súčasnosti knižnica eviduje 96 109 knižničných dokumentov. Posledná revízia bola uskutočnená v roku 2007. Táto revízia bude prvou revíziou uskutočnenou v knižnično-informačnom systéme Virtua, prostredníctvom ktorého sme sa zapojili do výpožičného procesu a do súborného katalógu kníh, periodík a článkov z periodík slovenských knižníc v rámci informatizácie spoločnosti v celoslovenskom projekte KIS3G (knižnično-informačné služby tretej generácie), v ktorom pracujeme od roku 2004 (oddelenie bibliografie) a od septembra 2007 (služby a doplňovanie).

Cieľom revízie knižničného fondu je zistiť skutočný stav knižničného fondu fyzickým porovnaním skutočného počtu knižničných jednotiek s evidovaným počtom knižničných jednotiek, ktoré tvoria knižničný fond knižnice.

Pri revízii sme postupovali podľa vopred vypracovaného plánu revízie a jej organizačného a personálneho zabezpečenia, ktorý vypracovalo oddelenie doplňovania a spracovania knižničných fondov a schválil riaditeľ knižnice. Riaditeľ knižnice vymenoval revíznu komisiu a jej predsedu, ktorý zodpovedal za organizáciu a priebeh revízie. Na revízii sa zúčastnili pracovníci jednotlivých oddelení knižnice. Pracovalo sa na piatich lokálnych staniciach a revidoval sa fond náučnej literatúry pre dospelých, fond úseku umenovednej literatúry, literatúra pre deti a mládež, regionálna literatúra, beletria pre dospelých, fond bibliobusu a skladová literatúra.

Revíziu sme robili elektronickou formou. Pri tejto revízii sme súčasne robili očistu knižničného fondu. Vytriedili sme knižničné jednotky, ktoré sme navrhli na vyradenie z dôvodu odbornej nevhodnosti, zastaranosti alebo duplicity a tiež z dôvodu poškodenia.

Bol vypracovaný predbežný zoznam chýbajúcich dokumentov a v súčasnej dobe sa dohľadávajú tieto chýbajúce dokumenty. Máme na to rok. Ak sa tieto dokumenty nepodarí zistiť, revízna komisia ich navrhne na vyradenie. Potom bude vypracovaná zápisnica o výsledku revízie, ktorá bude pre riaditeľa knižnice podkladom na vydanie príkazu na vyradenie chýbajúcich, poškodených alebo zastaraných knižničných jednotiek z knižničného fondu knižnice a na odstránenie nedostatkov zistených revíziou.

Nadežda Mičáková

V plnom pracovnom nasadení

Jeseň s knihou 2012

Zábery z podujatia na pešej zóne 27. septembra
Tešíme sa znova o rok :-))

Foto: R. Hajduk, N. Mičáková

Čo nového v knižnici

Knižnice patria k najnavštevovanejším kultúrnym zariadeniam s dosahom na všetky vekové, profesijné a sociálne skupiny obyvateľstva. Verejné knižnice sú stále obľúbenou klasickou knižnicou, kde prebiehajú zmeny súvisiace najmä s novými požiadavkami na knižnično-informačné služby, ale aj na trávenie voľného času v knižnici, nielen na internete. Vytvorením detského kútika plného zábavy a zakúpením Xbox hracej konzoly, veľkoplošnej televízie ako aj DVD nosičov, sme pre našich mladých návštevníkov knižnice pripravili nový moderný zdroj zábavy a trávenia času. Táto najnovšia technológia oživuje hru a zábavu výnimočnými novými spôsobmi a bez použitia ovládača. Deti nechávajú voľný priebeh čaru nenúteného pohybu, je to okamžitá zábava, ktorá rozhybe, rozosmeje a donúti povzbudzovať úplne každého. Hranie bez ovládača znamená hranie celým telom, pretože táto technológia reaguje na pohyb.

Xbox si už vyskúšali najmladší účastníci letného tábora, ktorý každoročne organizujeme počas letných prázdnin v našej knižnici. Touto hrou boli deti veľmi nadšené.

Veríme, že aj takouto formou dostaneme čo najviac používateľov do knižnice, a tak ešte viac zatriaktívime činnosť knižnice. Chceli by sme prilákať čo najviac detí už v ranom veku, aby si zvykali, a hlavne dobre sa cítili v našich priestoroch. Vybudovaním určitého vzťahu ku knižnici od malička

a postupným zoznamovaním sa so svetom kníh, sa knižnica snaží o čo najlepšie výsledky našej práce s deťmi.

Vďaka dotácie MK SR na rok 2012 sa nám podarilo naplniť cieľ uvedeného projektu a zakúpiť Xbox hraciu konzolu, veľkoplošný televízny prijímač a 3 DVD, ktoré poslúžia nielen deťom, ale veríme, že aj ich rodičom.

Aj na nákup knižného fondu sa nám podarilo v tomto roku získať finančné prostriedky z dotácie MK SR, za ktoré nám do knižnice pribudlo 563 zv. kníh, ktoré sú k dispozícii čitateľom na oddelení služieb v stacionárnej knižnici a v bibliobuse. Pri nákupe kníh sme brali do úvahy všetky vekové kategórie našich používateľov, a to deti, mládež, študentov a dospelých.

Zámerom a cieľom nákupu knižného fondu z poskytnutej dotácie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky na projekt: Kniha – prameň poznania a vedomostí bolo skvalitniť a vylepšiť situáciu v Podduklianskej knižnici vo Svidníku v doplňovaní knižničných fondov.

Touto cestou chceme poďakovať Ministerstvu kultúry SR, ktoré nám prostredníctvom Prešovského samosprávneho kraja poskytlo tieto dotácie v grantovom systéme.

Nadežda Mičáková

ODDELENIE AKO HO (NE)POZNÁTE

V tejto rubrike bude oddelenie bibliograficko-informačných služieb a regionálnej literatúry, postupne predstavovať rozličné typy regionálnych dokumentov s ich stručnou charakteristikou a využiteľnosťou pre každého, kto chce hlbšie poznať nádherný poddukliansky región, jeho históriu a súčasnosť, jeho malebné zákutia, ktoré sa snúbia s pohostinnosťou a láskavosťou ľudí v tomto regióne. Veríme, že si ctený čitateľ nájde cestu do knižnice a načerpá a prehĺbi si svoje vedomosti o tomto regióne aj prostredníctvom uvedeného knižničného fondu.

ZBORNÍKY O REGIÓNE SVIDNÍK

V roku 1965 Slovenské pedagogické nakladateľstvo v Bratislave, odbor ukrajinskej literatúry v Prešove, vydalo hodnotnú publikáciu, ktorá vyšla v ukrajinskom jazyku pod názvom **Narod spivaje** s podnázvom **pro chudožnju samodijal'nist' ukrajins'koho naselennja Čechoslovaččyny (Ľud spieva : o ľudovej umeleckej tvorivosti ukrajinského obyvateľstva Československa)**. Publikáciu zostavil Juraj Bača, univerzitný profesor, docent, spisovateľ a kultúrno-osvetový činiteľ (narodil sa v obci Kečkovce, okr. Svidník).

Aj keď publikácia sa typologicky neradí k zborníkom, množstvo prevzatých textov s citáciami z ukrajinských periodík, ktoré vychádzali v bývalom Československu a charakteristika niektorých kapitol, pod ktoré sa podpísali také významné osobnosti folklórneho života, ako napr. Alexander Ľubimov, či Vladimír Ľubimov a ďalší, je z regionálneho i celoslovenského hľadiska cenným prínosom k poznaniu ľudovej umeleckej tvorivosti Ukrajincov, teraz Rusínov-Ukrajincov, na Slovensku, ale aj v bývalom Československu.

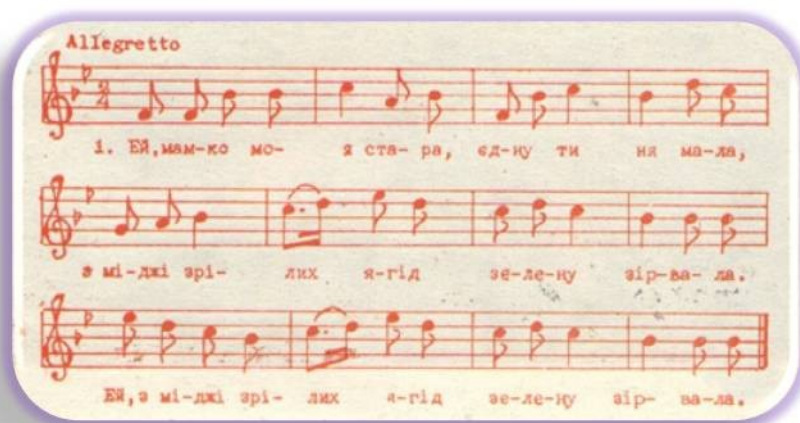
Publikácia má výrazný regionálny aspekt, je dobovým dokumentom, lebo historicky uvádza, predstavuje a hodnotí ľudovú umeleckú tvorivosť tejto národnostnej menšiny aj so zameraním na Slávnosti kultúry Rusínov-Ukrajincov Slovenska, ktoré sa od roku 1956 každoročne konajú

vo Svidníku. Zacitujme však trochu z tejto dobovej publikácie (s. 223): „Ľud, čo po stáročia žil pod najťažším sociálnym a národnostným útlakom, nemôže sa dnes pochváliť veľkolepými stavbami, divadlami, knižnicami či inými historicky cennými pamiatkami. Každý národ má však svoje duchovné bohatstvo, svoje piesne a tance, svoje rozprávky, kroje a obyčaje, svoju ľudovú architektúru, ktoré sú dôkazom jeho samostatného kultúrneho života. Takéto dôkazy svojej kultúry má aj ukrajinské obyvateľstvo Československa. O jednej časti ľudovej kultúry tohto obyvateľstva, o rozvoji ľudovej umeleckej tvorivosti, o vzniku a práci speváckych, hudobných, tanečných a divadelných súborov, ... o práci desiatok výborných súborov i organizátorov, o drobnej, ale zásluhnej práci stoviek učiteľov, o úspechoch ukrajinských súborov v celoštátnych súťažiach, o Dňoch ruskej kultúry v minulosti i o veľkolepých slávnostiach piesní a tancov ukrajinského obyvateľstva ČSSR teraz, o tom všetkom na konkrétnom materiáli pojednáva táto publikácia“.

Z publikácie sa čitateľ, resp. používateľ a záujemca dozvie veľa faktov o danej téme, o speváckych zboroch, folklórnych speváckych a tanečných súboroch, o ochotníckych divadelných súboroch, ich vedúcich, o učiteľoch, ktorí pôsobili v okolitých obciach a mestách v bývalom východoslovenskom kraji a tieto duchovné ľudové umelecké tradície rozvíjali v práci s deťmi, mládežou, ale aj s dospelými. Keďže publikácia zachytáva uvedenú činnosť univerzálne v bývalom Československu, uvedieme niekoľko zaujímavostí a faktov z nášho regiónu – z okresu Svidník a okresu Stropkov.

Listujúc po publikácii, ktorá má množstvo dobových fotografií, ilustrácií a citátov, sa v kapitole **Pisnja naša** (Pieseň súputníčka naša), ktorej autorom je Alexander Ľubimov (s. 6-23) dozvieme napr., že v r. 1930-1937 v Nižnej Pisanej pôsobil školský spevácky zbor pod vedením učiteľa Štefana Javorského. Zbor bol

známy po celej Makovici. Štefan Javorský v r. 1926-1938 bol umeleckým vedúcim aj 30-35- členného učiteľského speváckeho zboru vo Svidníku (s. 13). Juraj Cimborá, rodák zo Svidníka, významný folklorista, pedagóg a dirigent, bol umeleckým vedúcim učiteľského orchestra ľudových nástrojov vo Vyšnom Mirošove. Pod jeho vedením v r. 1943-44 vo Svidníku pôsobil mládežnícky inštrumentálno-zborový súbor, ktorý mal 42-50 členov. Súbor vystupoval vo Svidníku, v okolitých obciach, ale aj v rozhlase (s. 16).

V r. 1935-36 v obci Jurkova Voľa učiteľ I. Černickij viedol školský zbor. Na s. 16-17 v uvedenej publikácii sa o. i. uvádza, že v r. 1932-38 učiteľka M. Bilá nacvičila spevácko-tanečný súbor školskej mládeže v obci Kurimka. V r. 1940 v obci Potoky, teraz okr. Stropkov, sa uskutočnil „majáles“ miestnej školy, na ktorom sa zúčastnilo mnoho obyvateľov zo Stročina, Duplína, Mergešky (teraz Malá Poľana) a iných susedných obcí. Aj keď v obci bola slovenská škola, program sa skladal z ukrajinských tancov. Tance na majáles so žiakmi nacvičila učiteľka A. Hricová. V r. 1942 školský divadelný krúžok sa predstavil s divadelnou hrou Malančina jalyňka“ (Malančina jedlička), ktorej súčasťou bol aj balet, ktorý so žiakmi nacvičila tiež A. Hricová. Začiatkom 20 rokov 20. stor. vedúcim ochotníckeho divadelného súboru vo Svidníku bol učiteľ M. Boňko a kňaz Daňko. Súbor

v r. 1922-23 sa predstavil v Prešove s divadelnou hrou A. Duchnoviča Dobroditeľ perevyšaje bohatstvo. Nacvičovali aj iné divadelné hry, s ktorými účinkovali v okolitých obciach. Veľmi úspešne pracoval dedinský ochotnícky divadelný súbor v Staškovciach pod vedením I. Petraševského. V rokoch 1937-41 pracoval ochotnícky divadelný súbor aj v obci Kečkovce pod vedením učiteľa Juraja Ščamboru. Je potrebné uviesť aj zaujímavý fakt, že vo Vyšnom Orlíku veľmi aktívne pracoval divadelný súbor pod vedením miestneho ľudového spisovateľa Ivana Nováka. Ivan Novák písal divadelné hry, najmä komédie s ľudovou tematikou, preto aj repertoár súboru, ale aj iných divadelných súborov z okolitých obcí tvorili hry Ivana Nováka, ktoré boli veľmi populárne a obľúbené.

Kapitola **Spivaje vyzvolenij ljud (Spieva oslobodený ľud)**, s. 24-41, ktorej autorom je Vladimír Ľubimov, je venovaná povojnovému vzniku kultúrno-politických organizácií, ako napr. Sojuz molodi Karpat (Zväz mládeže Karpát), Ukrajinská Narodna Rada Prjaševščiny (Ukrajinská ľudová rada Prešovska), Kultúrny zväz ukrajinských pracujúcich a pod., ale aj vzniku ukrajinských ľudových umeleckých súborov najmä na východnom Slovensku, ich zakladateľom, pedagógom a dirigentom, vzniku ukrajinských základných a stredných škôl, najmä ruských gymnázií, na ktorých sa formovali folklórne súbory. O. i. sa tu spomína aj založenie Súboru piesní a tancov pri Ruskom gymnázium duklianskych hrdinov vo Svidníku, ktorého umeleckým vedúcim a dirigentom bol Juraj Cimborá.

Najrozsiahlejšia kapitola v publikácii má názov **Vik naš festyval'nyj (Vek náš festivalový)** a nachádza sa na s. 42-223. Je venovaná folklórnym festivalom ľudovej umeleckej tvorivosti v Kamjonke, Medzilaborciach a najmä vo Svidníku. Svidnícky folklórny festival je tu „zmapovaný“ od r. 1955 do r. 1964, teda jeho 10 ročníkov. Je doplnený množstvom fotografií, znotovaných textov ľudových piesní, vyznaní rozličných osobností v oblasti kultúry, ale aj vyznaní prostredníctvom poézie.

Je potrebné ešte dodať, že v publikácii používateľ nájde napr. aj výťah z prejavu Alexandra Dubčeka, ktorý sa na festivale vo Svidníku zúčastnil v r. 1964. V tomto istom roku bolo slávnostne odovzdané do užívania aj Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku.

Každopádne táto publikácia s množstvom historických faktov, dobových fotografií z oblasti ľudovej umeleckej tvorivosti patrí ku vzácnym regionálnym publikáciám.

Veríme, že si ctený čitateľ a záujemca rád zalistuje a preštuduje uvedenú publikáciu, aby získal zaujímavé, ale najmä cenné poznatky z duchovného bohatstva v oblasti ľudovej kultúry Rusínov-Ukrajincov na Slovensku. Publikácia sa nachádza v oddelení bibliograficko-informačných služieb a regionálnej literatúry Podduklianskej knižnice vo Svidníku.

Emília Kudlová

pokračovanie v ďalšom čísle

Regionálne osobnosti

Každý kraj, mesto, či obec má osobnosti, ktoré sa v historickom vývoji spoločnosti, ale aj v súčasnosti zaslúžili o rozvoj určitej oblasti spoločenského života a svojím menom sa preslávili nielen doma, ale aj za hranicami svojej vlasti. Hovoríme im REGIONÁLNE OSOBNOSTI. Poznať takéto osobnosti svojho regiónu patrí ku všeobecnej vzdelanosti a hrdosti každého občana. Je treba chrániť ich kultúrne a duchovné dedičstvo pre terajšie i budúce generácie ako nevyčerpatelnú studnicu vedomostí, kultúry, zručnosti a vzdelanosti nášho ľudu v kraji pod Duklou. A práve toto je cieľom uvedenej rubriky, v ktorej budeme predstavovať osobnosti z regiónu Svidník z rozličných oblastí spoločenského života.

Ivan Ivančo

Divadelný režisér, kultúrno-osvetový činiteľ

Narodil sa 16.3.1935 v Matovciach, okr. Svidník. Už počas štúdia na Ruskom gymnáziu v Prešove sa zaujímal o divadlo. Po skončení gymnázia a špeciálneho kurzu pre divadelníkov, ktorý organizovalo bratislavské konzervatórium v Ukrajinskom národnom divadle v Prešove, pokračoval v štúdiu na Vysoké škole múzických umení v Bratislave. Jeho túžba sa splnila v r. 1958, keď obhájil diplomovú prácu a získal diplom režiséra pre činohru. O jeho odborný rast sa zaslúžili pedagógovia – národní umelci herci Karol Zachar a Jozef Budský. Jeho teoretické vedomosti sa prehĺbili počas jednoročnej stáže v bývalom

Sovietskom zväze.

Po návrate spojil svoj život s Ukrajinským národným divadlom v Prešove (teraz Divadlo Alexandra Duchnoviča). Realistický prístup k dramatickej tvorbe prinášal svoje plody.

Zinscenoval desiatky súčasných i klasických divadelných hier.

Natrvalo sa nám vryli do pamäti také inscenácie Ivana Ivanča, ako napr. Shakespearov **Korol' Lir (Kráľ Lear)**, **Schillerova Marija Stuart (Mária Stuartová)** a **Pidstupnist' i l'jubov (Úklady a láska)**, **Makiv cvit Ivana Hryca-Dudu**, hry **Jána Soloviča Merydijan (Meridián)**, **Strašenno nepryjemna sytuacija (Strašne ošemetná situácia)**, **Žebracka pryhoda (Žobrácke dobrodružstvo)**, **Karnauchovej a Brausevičovej Červoneňka kvitocka (Červený kvietok)**, **Brana soncja (Brána slnka)** od **J. Makariusu** a celý rad ďalších hier.

Veľká láska k deťom ho inšpirovala k inscenovaniu rozprávok. Hostoval v Juhoslávii, v Divadle Jonáša Záborského v Prešove, v maďarskom národnostnom divadle Thália v Košiciach a v mnohých ďalších.

Ivan Ivančo bol veľkým milovníkom ochotníckeho divadla. Pomáhal pri rozvoji záujmovo-umeleckej činnosti ako režisér, metodik a lektor. Spolupracoval s československým rozhlasom a filmom. Režiroval rôzne akadémie a väčšiu časť podujatia Slávností kultúry Rusínov-Ukrajincov Slovenska vo Svidníku.

Od r. 1971 do r. 1978 bol umeleckým vedúcim činohry a režisérom v Ukrajinskom národnom divadle v Prešove. Aktívne sa zapájal ako režisér do organizovania

Police plné kníh

Nájdete v našej knižnici

LINDSEYOVÁ, Johanna : Keď vášeň vyhráva.
Bratislava : Ikar, 2012. - 271 s.

Alana Farmerová vyrastá v Londýne, kde ju vychováva jej poručník. Má všetky výsady, po akých túži mladá dáma urodzeného pôvodu, a vzdelanie hodné kráľovnej. Ale krátko predtým, ako ju majú uviesť do spoločnosti, sa dozvie tajomstvo o svojom pôvode. Skutočne jej v žilách koluje kráľovská krv?... Keď sa Alana po úmornej ceste ocitne v kráľovstve, nespravodlivo ju uväzní prísny kráľovský kapitán...

POE, Edgar Allan : Tri prípady detektíva Dupina. Vraždy na ulici Morgue. Záhada Marie Rogetovej, Odcudzený list.
Bratislava : SnowMouse Publishing, 2012. - 118 s.

Americký autor E.A. Poe v troch nevelách vytvoril postavu amatérskeho detektíva Dupina, ktorý sa stal predlohou Sherlocka Holmesa a ďalších slávnych detektívov. Tak ako je jeho detektívna práca založená na rozumových schopnostiach namiesto sily svalov, sú tri novely podrobným opisom intelektuálnej činnosti Dupina.

**JEDINÁK, Michal : Najmenšia rodina na svete.
Bratislava : Ikar, 2012. - 175 s.**

Prací prášok spôsobí, že Hňatliakovci sa postupne zmenšujú, až sa stanú súčasťou mikrosвета takmer neviditeľného voľným okom. Vo svojej miniatúrnej podobe začnú účinkovať v úspešnej televíznej šou. Voľne nadväzujúce príbehy nielen pobavia a vtiahnu deti do sveta fantázie, ale obsahujú aj isté ponaučenie, napríklad príbeh Trampoty s vodou je o chlapcovi, ktorý sa nerád umýva, a pred ktorým voda uteká s panickým strachom.

**GONZÁLEZ-WIPPLEROVÁ, Migene : Čo nás čaká po smrti.
Bratislava : Ikar, 2012. - 224 s.**

Človek sa zväčša nebojí smrti samej osebe, bojí sa predstavy nebytia – stavu, keď prestane existovať. Predstava nebytia je nám taká cudzia, že sa s ňou nedokážeme stotožniť. Nechceme prestať vnímať život, nechceme prestať existovať. Bojíme sa, že stratíme najvútornejšie myšlienky a pocity – samu podstatu ľudského bytia. Kniha Čo nás čaká po smrti prináša významné vedecké a osobné dôkazy o tom, že naša osobnosť neumiera spolu s naším telom. Autorka majstrovsky spája empirický svet vedy s éterickým svetom ducha a prináša výskumom podložené argumenty o prežití duše. A čo je najdôležitejšie – dáva nám nádej.

Nadežda Mičáková

Jazykové omyly

spisovná
slovenčina
aká si?

V tejto rubrike sa venujeme otázkam jazykovej správnosti, cudzím slovám a frekventovaným nespisovným slovám, ktoré uvádzame spisovným náprotivkom, vychádzajúc z diela Krátky slovník slovenského jazyka, Bratislava 2003.

Používatelia jazyka mávajú pochybnosti o dĺžke pri slove *tématika*. V tomto slove správne píšeme aj vyslovujeme krátke e, čiže **tematika**.

Viete správne vyskloňovať slovo *babie leto*? Nesprávne sa používa lokál jednotného čísla daného slova - *o babíom lete*, správne je **o babom lete**.

Každý z nás má určite priateľov či rodinu, pre ktorú už chystal **darček na narodeniny**. Často sa nesprávne vyjadrujeme, že hľadáme *darček k narodeninám*.

Pri písaní textu nerobíme *odstavec*, ale spisovne **odsek**.

Správne pomenovanie obyvateľa Ázie je **Ázijčan, Ázijec/Ázijčanka, Ázijka**, nie *Aziat/Aziatka* ako ich mnohí pomenúvajú.

Ak sa chceme *vysporiadať s niečím*, je vhodnejšie ak použijeme ekvivalent **vyrovnať sa s niečím**.

Pýtate sa niekoho či **môžete, môžeme** niečo povedať, urobiť..? Pýtate sa správne. Nesprávna podoba tohto slovesa je *môžte, môžeme* niečo povedať, urobiť..?

Nielen píšeme spolu, nie oddelene *nie len*.

Chceli ste niečo vybaviť, vyriešiť *cestou úradu*? Vhodnejšie je **prostredníctvom úradu**.

Veľakrát sme už počuli z médií ako hovoria o kadejakých fanúšikoch a fanynkách rôznych skupín, avšak v ženskom rode sa správne pomenúva **fanúšička** nie *fanynka*.

Ludmila Očipková

Viete, že... Viete, že...

- **asterisk** /gréc.→ lat./ knihov. znak vo forme titulu (napr. knieža)
- **a tergo** /lat./ kniž./ odzadu, obrátene; **slovník a tergo** – obrátený, retrográdny slovník
- **atlas** /podľa mauretánskeho kráľa Atlanta/ kniha obrazov, schém; viazaná zbierka máp, obrázkov apod.
- **autobibliografia** /gréc./ bibliografia vlastnej literárnej tvorby
- **autobiograf** /gréc./ ten kto píše autobiografiu, vlastný životopis
- **autodafé** /port./ upálenie (kacírov); pren. kniž. spálenie vôbec, napr. kníh, písomností, dokumentov, obrazov
- **autograf** /gréc./ vlastnoručné písmo; originál rukopisu; autogram
- **autonomázia** /gréc./ štyl. použitie všeobecného pomenovania namiesto vlastného mena, napr. učiteľ národov namiesto J. A. Komenský
- **autonym** /gréc./ pravé, pôvodné meno autora (opak pseudonym)
- **autor** /lat./ pôvodca, tvorca umeleckého, literárneho, odborného alebo vedeckého diela, článku, vynálezu a pod.
- **autorizácia** /lat./ povolenie autora preložiť, prípadne upraviť dielo; súhlas s úpravou
- **autoštylizácia** /gréc./ poet. spôsob autorovho stotožnenia so skutočnou alebo fiktívnou postavou, v mene ktorej vystupuje vo svojom diele

Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia

V tejto rubrike budeme na pokračovanie uverejňovať tzv. výrazy (frazologizmy), ktoré prekonal tisícročia a používame ich dodnes aj v hovorovej reči.

BAKCHANÁLIE – bakchantky – ctiteľky a sprievodkyne boha vína Bakcha

Bakchantky boli mýtické i skutočné; skutočné tvorili podľa vzoru svojich mýtických menovkýň pri Bakchových oslavách samopašné družiny a robili výtržnosti, ktoré sa východných kultov takže niekedy musela až štátna moc (najmä mainady alebo thyiady znakom boli Bakchove ovinuté viničným lístím a ukončené Vystrájali nepochybne ľudstvo vyše dve

pod vplyvom zvrhli v nočné orgie, proti nim zasiahnuť v Ríme). Volali sa aj a ich hlavným thyrsy, t.j. dlhé tyče alebo brečtanovým píniou šiškou. divoké kúsky, keď na tisícročia nezabudlo.

Dodnes sa volajú bohapusté pijatiky alebo nespútané zábavy bakchanálie.

Prameň: Mičáková, Nadežda. 1997. *Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia I. : výberová bibliografia*. Svidník : Podduklianska knižnica, 1997. 39 s. ISBN 80-85147-25-4.

Dionýzos alebo Bakchus (po grécky Dionýsos alebo Bakchos, po lat. Dionysus alebo Bacchus) bol starogrécky a starorímsky boh vína, vinohradníctva, úrody, plodnosti a zábavy. Syn Dia a dcéry kráľa Kadma Semely (vnučka Area a Afrodity). Každý rok sa na jeho počesť konali v Aténach slávnosti Dionýzie (Bakchanálie) a Lénaje.

Báje mu pripisujú objavenie viniča. Preto bol pre Grékov bohom vína a neviazanosti a predstavoval intuitívnu, spontánnu stránku bytia. Tí, ktorí ho uctievali, sa oddávali divokým výstrelkom, pri ktorých odhadzovali zábrany i svoju obvyklú totožnosť. Tancovali s takmer nadľudským nasadením a pocitom posadnutosti, ako vyznávači, či dokonca dočasne vtelení bohovia. Nakoniec sa úplným vyčerpaním zrútili a zaspali tam, kde im nohy vypovedali poslušnosť. Oslavy Bakcha a vína - *bakchanálie* - sa v cisárskom Ríme zmenili na divoké orgie, takže boli zakázané.

Zdroj: <http://kluciky.blogspot.sk/2011/02/dionyzos-grecki-bohovia.html>

Netradičné knižnice

Skutočne netradičný nápad, ale efektný -
Freudenstadt, Nemecko

"Free" knižnica na ulici - Manila, Filipíny... Táto knižnica pod holým nebom vznikla náhodne, jej zakladateľ si myslel, že knihy sa rozkradnú, ale opak sa stal pravdou

Pojazdná knižnica v USA

Zdroj:

<http://www.facebook.com/knihovna.chrastany>

Čas na zábavu

Čarujeme rukami

Deti neváhajte a spravte si tiež takúto originálnu záložku do knihy v tvare šarkana. My sme ju spolu s deťmi tvorili na podujatí Jeseň s knihou na pešej zóne.

Nájdí tigra na obrázku

SUDOKU

Do obrazca dopíňajte čísla od 1 do 9. V každom riadku, stĺpci alebo vo vnútornom štvorci 3x3 (zvýraznenom hrubými čiarami) musia byť všetky čísla od 1 do 9. Žiadne číslo sa v riadku, stĺpci ani vo štvorci 3x3 nesmie opakovať.

		7			2	3	1	5	3			1	5				
					1	6				5		6		3	4	7	
5	1	6					2				6		4	7	5	3	8
		2	1						9	1	2	4			7		
		5		2	4	1		3	6					5	1	2	
			8		6	2				3			1		6		
		4		6						6		8	9	2			7
		3		1		5		4		7			6		2	9	5
	7	1	9		5			2			3	5		4			

Podduklianský knihovník vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku, 8. mája 697/55, 089 01 Svidník, <http://www.podduklianskakniznica.sk/>, e-mail: doplnovanie@podduklianskakniznica.sk, tel.: 054 7882191. Zodp. red.: Mgr. Kamil Beňko. Zostavila: Bc. Ľudmila Očipková, Nadežda Mičáková